

معانی صیغه امر

معانی **صیغه امر** به بحث پیرامون معانی صیغه امر و چگونگی **دلالت صیغه** بر این معانی اطلاق می‌شود.

فهرست مندرجات

۱ - معانی متعدد صیغه امر

۲ - استعمال امر در معانی صیغه امر

۳ - ظهور صیغه افعال

۴ - بیانویس

۵ - منبع

معانی متعدد صیغه امر

برای صیغه امر معانی متعددی بیان شده است، همانند: **طلب**، **بعث**، **تهدید**، **انذار**، **اهانت**، **امتنان**، **اکرام** و **تسخیر**.

[۱] اصول الفقه، مظفر، محمد رضا، ج ۱، ص ۷۱.

[۲] المحکم فی اصول الفقه، حکیم، محمد سعید، ج ۱، ص ۲۶۷.

[۳] مناہج الوصول الی علم الاصول، خمینی، روح الله، ج ۱، ص ۲۴۵.

[۴] نہایة الافکار، عراقی، ضیاء الدین، ج ۱، ص ۱۷۷.

استعمال امر در معانی صیغه امر

در این که **استعمال لفظ** در این معانی چگونه خواهد بود، میان اصولی‌ها اختلاف است:

۱. برخی معتقدند **صیغه افعال مشترک لفظی** برای این معانی است؛

۲. گروهی آن را **مشترک معنوی** دانسته‌اند؛

۳. عده‌ای معتقدند که صیغه افعال در بعضی از این معانی **حقیقت** بوده و در برخی دیگر به طور مجازی استعمال شده است؛

۴. مرحوم «**آخوند خراسانی**» معتقد است صیغه افعال فقط برای **طلب انشایی** وضع شده است و سایر معانی را **انگیزه** استعمال صیغه امر در معانی طلب انشایی می‌داند و آنها را مستعمل فیه صیغه امر به حساب نمی‌آورد؛

۵. مرحوم «**مظفر**» معتقد است صیغه افعال در هیچ یک از معانی بالا استعمال نشده است، بلکه برای **نسبت طلبی** معنایی حرفی وضع شده است، و سایر معانی به عنوان دواعی استعمال مطرح می‌باشد؛

۶. «**شهید صدر**» اعتقاد دارد صیغه افعال برای **دلالت بر نسبت ارسالی**، دفعی و تحریکی، وضع شده است؛

۷. مرحوم «**میرزای نائینی**» معتقد است **هیئت امر** فقط بر **نسبت ابقاعی** دلالت می‌کند، هر چند دواعی مختلف است. دیدگاه‌های دیگری نیز در این باره وجود دارد.

ظهور صیغه افعال

در این که آیا صیغه افعال در **وجوب** ظهور دارد یا در **استحباب**، نیز اختلاف می‌باشد؛ کسانی هم که برای آن وجوب در نظر می‌گیرند، درباره چگونگی دلالت صیغه امر بر وجوب، و این که آیا با **وضع** است یا **اطلاق** یا **حکم عقل** یا **انصراف** و **سیره عقلایی**، اختلاف دارند.

برخی معتقدند صیغه افعال در استحباب، ظهور دارد؛ عده‌ای آن را ظاهر در مطلق **طلب**، اعم از **طلب وجوبی** یا **استحبابی**، دانسته‌اند و گروهی آن را مشترک لفظی میان وجوب و استحباب می‌دانند. دیدگاه‌های دیگری نیز در این باره وجود دارد.

[۱۵] فوائد الاصول، نائینی، محمدحسین، ج ۱، ص ۱۲۹.

[۱۶] سیری کامل در اصول فقه، فاضل لنکرانی، محمد، ج ۳، ص (۳۴۵-۳۵۷).

[۱۷] سیری کامل در اصول فقه، فاضل لنکرانی، محمد، ج ۳، ص ۳۷۶.

[۱۸] دایع الافکار، رشتی، حبیب الله بن محمد علی، ص ۲۱۲.

- [۱] الموجز فی اصول الفقه، سبحانی تبریزی، جعفر، ج ۱، ۲، ص ۵۳.
- [۱۰] شرح اصول فقه، مجدی، علی، ج ۱، ص (۱۴۱-۱۵۰).
- [۱۱] اصول الفقه، خضری، محمد، ص ۲۲۷.
- [۱۲] دروس فی علم الاصول، صدر، محمد باقر، ج ۱، ص ۲۲۶.
- [۱۳] کفایة الاصول، آخوند خراسانی، محمد کاظم بن حسین، ص ۶۹ و ۷۰.
- [۱۴] در الفوائد، حایری، عبدالکریم، ج ۱، ص ۴۴.

پانویس

۱. [↑ اصول الفقه، مظفر، محمد رضا، ج ۱، ص ۷۱.](#)
۲. [↑ المحکم فی اصول الفقه، حکیم، محمد سعید، ج ۱، ص ۲۶۷.](#)
۳. [↑ مناهج الوصول الی علم الاصول، خمینی، روح الله، ج ۱، ص ۲۴۵.](#)
۴. [↑ نهاییة الافکار، عراقی، ضیاء الدین، ج ۱، ۲، ص ۱۷۷.](#)
۵. [↑ فوائد الاصول، نائینی، محمدرحیم، ج ۱، ۲، ص ۱۲۹.](#)
۶. [↑ سیری کامل در اصول فقه، فاضل لنکرانی، محمد، ج ۳، ص \(۳۴۵-۳۵۷\).](#)
۷. [↑ سیری کامل در اصول فقه، فاضل لنکرانی، محمد، ج ۳، ص ۳۷۶.](#)
۸. [↑ بدایع الافکار، رشتی، حبیب الله بن محمد علی، ص ۲۱۲.](#)
۹. [↑ الموجز فی اصول الفقه، سبحانی تبریزی، جعفر، ج ۱، ۲، ص ۵۳.](#)
۱۰. [↑ شرح اصول فقه، مجدی، علی، ج ۱، ص \(۱۴۱-۱۵۰\).](#)
۱۱. [↑ اصول الفقه، خضری، محمد، ص ۲۲۷.](#)
۱۲. [↑ دروس فی علم الاصول، صدر، محمد باقر، ج ۱، ص ۲۲۶.](#)
۱۳. [↑ کفایة الاصول، آخوند خراسانی، محمد کاظم بن حسین، ص ۶۹ و ۷۰.](#)
۱۴. [↑ در الفوائد، حایری، عبدالکریم، ج ۱، ص ۴۴.](#)

منبع

فرهنگنامه اصول فقه، تدوین توسط مرکز اطلاعات و مدارک اسلامی، ص ۷۴۹، برگرفته از مقاله «معانی صیغه امر».

رده‌های این صفحه: [معانی امر](#)